

Przemówienie rektora Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie podczas inauguracji roku akademickiego 2014/2015

Address by the rector of the Pomeranian Medical University in Szczecin inaugurating the academic year of 2014/2015

Andrzej Ciechanowicz

Szanowni Państwo,

Zgodnie z tradycją naszego Uniwersytetu pierwsze słowa kieruję do głównych bohaterów dzisiejszej uroczystości, studentów pierwszego roku. Drodzy Studenci, za wami pierwszy tydzień zajęć, a już za chwilę zostaniecie immatrykulowani, tzn. wciągnięci do spisu studentów, co oficjalnie potwierdzi waszą przynależność do Uniwersytetu, rozumianego jako *universitas magistrorum et scholarium*, tj. ogół, społeczność nauczycieli i uczniów. Odpowiednio długa historia ludzkości sprawia, że dzień 4 października, w którym odbywa się nasza uroczystość, obfitował i w przeszłości w równie ważne wydarzenia. Warto wspomnieć, że 4 października 1752 r. przyszedł na świat Francesco Gennari, który jako 24-letni student Uniwersytetu w Parmie odkrył w mózgu strukturę, którą nazwał *linea albidor*, a która obecnie jest znana pod nazwą prążka Gennariego. Zapewniam, że podczas dzisiejszej uroczystości o mózgu jeszcze sporo się dowiemy. A jeśli już mowa o kalendarzu, to dzień 4 października 1582 r. był w Polsce ostatnim dniem obowiązywania kalendarza juliańskiego. A po 4 października nastął, ale już w kalendarzu gregoriańskim, dzień 15 października. To niemal cudowne przyśpieszenie czasu symbolicznie opisuje los studentów, którzy dzisiaj oficjalnie wiążą się z naszym Uniwersytetem. Przychodźcie tutaj jako osoby dorosłe, a za kilka lat, które okażą się przecież tylko krótką chwilą, jako dojrzały absolwenci opuścicie mury tej uczelni. Na początku waszej pięknej przygody z Pomorskim Uniwersytetem Medycznym w Szczecinie przyjmijcie więc od rektora jedną wskazówkę, która, mam nadzieję, stanie się waszą życiową dewizą. Pisarz Antoni Słonimski często powtarzał radę, której udzielił mu jego ojciec, lekarz Stanisław Słonimski: „Jeśli nie wiesz, jak należy się w jakiejś sytuacji zachować, na wszelki wypadek zachowuj się przyzwoicie”.

Podczas pierwszej inauguracji roku akademickiego naszej uczelni, która miała miejsce 25 listopada 1948 r., do spisu studentów wciągnięto 59 osób, a dzisiaj w nowy rok akademicki wchodzimy z liczbą blisko 4500 studentów, w tym 669 studentów w programie anglojęzycznym. Warto podkreślić, że i w tym roku, mimo powszechnie znanych negatywnych tendencji demograficznych, ponownie istotnie wzrosła liczba studentów. Na pierwszym roku studia rozpoczynają 1423 osoby, w tym 175 studentów anglojęzycznych, a wśród nich także 33 studentów z Niemiec, którzy podejmują studia w ramach Programu

Asklepios, utworzonego w 2013 r. przez PUM razem z Asklepios Kliniken GmbH z Hamburga. W ramach tego unikatowego w skali Polski programu zajęcia kliniczne dla studentów IV, V i VI będą prowadzone w języku niemieckim w akredytowanych przez PUM szpitalach sieci Asklepios w Niemczech.

Our dear students of English Program at Medical and Dental Faculty! Be sure that the Pomeranian Medical University in Szczecin is a student-friendly school where you have the opportunity to achieve profession devoted to human health and life. And please take the rector's message useful not only for study. Doctor Stanisław Słonimski gave his son Antoni, who became known Polish writer in the future, simple but wise advice: “If you do not know how to be in any situation to keep, just in case behave yourself”.

Besonders herzlich begrüße ich die Studenten vom Asklepios Programm. Ich hoffe, daß der mythische Asklepios für Ihre Kinder sorgen wird und Sie in der Zukunft gute Aerzte werden.

Pomorski Uniwersytet Medyczny jest uczelnią otwartą, stąd też znalazło się w nim miejsce dla uczniów szkół podstawowych studiujących w ramach Dziecięcego Uniwersytetu Medycznego PUM, licealistów realizujących swoje pasje medyczne i badawcze w formule Młodzieżowej Akademii Medycznej PUM, a także nieco dojrzałych studentów Medycznego Uniwersytetu Seniora. Z tego miejsca na ręce pana prezydenta Szczecina Krzysztofa Soski składam serdeczne podziękowanie dla władz miasta za udzielane nam wsparcie finansowe, bez którego nie byłaby możliwa realizacja żadnego z tych trzech projektów.

W połowie kadencji 2012–2016 pragnę wszystkim Państwu podziękować za wysiłek i czas poświęcony dla dobra naszej akademickiej społeczności. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie to przede wszystkim wyjątkowi ludzie pełni entuzjazmu i pasji do działania. W murach naszego Uniwersytetu pracują 1082 osoby, w tym 628 nauczycieli akademickich, wśród nich 95 z tytułem profesora, 79 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego i 342 osoby ze stopniem doktora. W tym roku akademickim na emeryturę lub rentę przeszli: prof. Krystyna Honczarenko, prof. Ryszard Czajka, mgr Urszula Grębowska, pani Bożena Badurska, pani Grażyna Kałużna, pani Eryka Romatowska, pani Irena Szwed i pani Krystyna Wojciechowska. Pragnę wszystkim Państwu wyrazić wdzięczność za codzienny trud i osobisty wkład w rozwój naszego Uniwersytetu.

W ciągu roku, który upłynął od czasu ostatniej inauguracji, odeszli ku wieczności śp. prof. Krystyna Pilarzka, dr hab. Alicja Konarska, Janina Pilichowska, prof. Bolesław Nagay, prof. Tadeusz Pańnikowski i prof. Grzegorz Szumiłowicz. W sierpniu na wieczną kadencję odszedł JM Rektor prof. Krzysztof Marlicz.

Szanowni Państwo, uczcijmy pamięć naszych zmarłych chwilą ciszy.

Działalność Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie opiera się na trzech stabilnych filarach: działalności dydaktycznej, działalności leczniczej prowadzonej przez oba nasze szpitale uniwersyteckie i Uniwersytecką Klinikę Stomatologiczną oraz na działalności naukowej. Dlatego z radością informuję Państwa, że w roku akademickim 2013/2014 tytuł profesora uzyskało aż 11 osób. Wyrazy uznania oraz gratulacje kieruję do pań profesor: Elżbiety Gawrych, Beaty Karakiewicz, Małgorzaty Milkiewicz i Ewy Stachowskiej oraz do panów profesorów: Tomasza Byrskiego, Aleksandra Falkowskiego, Wojciecha Lubińskiego, Mirosława Parafiniuka, Wojciecha Poncyłjusza, Jacka Różańskiego i Tadeusza Sulikowskiego.

Stopnie naukowe doktora habilitowanego nauk medycznych lub nauk o zdrowiu uzyskały 24 osoby, w tym 17 osobom stopień nadała Rada Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim, jednej Rada Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego, a sześciu osobom Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu. Stopnie naukowe doktorów nauk uzyskało 75 osób: na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim – 25, na Wydziale Lekarsko-Stomatologicznym – 18, na Wydziale Nauk o Zdrowiu – 30, a na Wydziale Lekarsko-Biotechnologicznym i Medycyny Laboratoryjnej – 2.

Warto również przypomnieć, że trzy z naszych czterech wydziałów w ocenie dokonanej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Medycznych otrzymały kategorię A, a Wydział Lekarsko-Stomatologiczny pod mądrym i rozważnym kierownictwem dziekan Katarzyny Grocholewicz otrzymał kategorię B, przez co odzyskał finansowanie w ramach dotacji na działalność statutową.

O wysokiej pozycji naukowej PUM świadczy też trzecie miejsce, tuż za Uniwersytetem Jagiellońskim i Warszawskim, pod względem efektywności naukowej w prestiżowym rankingu opracowywanym corocznie przez „Perspektywy” i „Rzeczpospolitą”. Na uczelni realizujemy aktualnie 38 projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki i trzy projekty badawcze finansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Z prawdziwą radością i dumą informuję Państwa, że projekt konsorcjum NeuStemGen zatytułowany „Innowacyjna strategia diagnostyki, profilaktyki i adiuwantowej terapii wybranych schorzeń neurodegeneracyjnych w populacji polskiej”, którego koordynatorem jest prof. Bogusław Machaliński z Zakładu Patologii Ogólnej PUM, został zakwalifikowany do finansowania w wyniku pierwszego konkursu w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Profilaktyka i leczenie chorób cywilizacyjnych STRATEGMED”. Całkowity budżet konsorcjum wynosi 20,2 mln zł, w tym budżet dla PUM to 8,6 mln zł.

Naukowcy PUM uzyskali w roku akademickim 2013/2014 wiele znaczących nagród. Profesor Mariusz Ratajczak jako pierwszy Polak został wyróżniony przez Niemieckie Towarzystwo Transfuzjologii Nagrodą im. Karla Landsteinerja za scharakteryzowanie mechanizmów zaangażowanych w mobilizację krwiotwórczych komórek macierzystych i odkrycie bardzo małych, podobnych do embrionalnych komórek macierzystych (VSELs) w dorosłych tkankach. Profesor Bogusław Machaliński otrzymał Nagrodę Ministra Zdrowia za całokształt dorobku, a dr hab. Mateusz Kurzawski Nagrodę Naukową Ministra Zdrowia I stopnia za pracę habilitacyjną. Kapituła Medalu „Za zasługi dla miasta Szczecina” nagrodziła prof. Seweryna Wiechowskiego, prof. Przemysława Nowackiego i prof. Jana Lubińskiego. Doktor Tomasz Huzarski otrzymał tzw. Zachodniopomorskiego Nobla za wykazanie, że profilaktyczne usunięcie jajnika i jajowodu u kobiet z mutacją *BRCA1* jest najskuteczniejszą metodą leczenia raka piersi i obniża o 70% ryzyko zgonu w ciągu 10 lat od rozpoznania nowotworu, a dr Ewa Wunsch otrzymała medal „Amicus Scientiae et Veritatis” Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego. Pan Grzegorz Sukiennicki, doktorant prof. PUM Anny Jakubowskiej z Zakładu Genetyki i Patomorfologii, otrzymał stypendium naukowe prezydenta miasta Szczecina.

Dokładnie dwa lata temu, 28 września 2012 r., Instytut Pamięci Narodowej i Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, mając na względzie pamięć ofiar zbrodni systemów totalitarnych i dążąc do ograniczenia ich porażającej bezmienności, będącej jednym z przejawów zaprzeczenia człowieczeństwa pomordowanych, stworzyły Polską Bazę Genetyczną Ofiar Totalitaryzmów. Piękny wiersz Zbigniewa Herberta „Guziki” – Pamięci kapitana Edwarda Herberta zamordowanego w Katyniu, zaczyna się od słów:

*Tylko guziki nieugięte
przetrwały śmierć
świadkowie zbrodni
z głębin wychodzą
na powierzchnię
jeden pomnik na ich grobie (...)*

Dzisiaj po dwóch latach działania Polskiej Bazy Genetycznej Ofiar Totalitaryzmów już wiemy, że śmierć, oprócz guzików, przetrwał także kwas deoksyrybonukleinowy, DNA, w którym zapisana została tożsamość ofiar. Dzięki uniwersalnemu, czteroliterowemu alfabecie genetyki molekularnej przywróciliśmy twarz, imię i nazwisko, przywróciliśmy człowieczeństwo 36 żołnierzom Rzeczypospolitej, tym, którzy pozostali jej na zawsze wierni.

Działalność lecznicza na rzecz społeczności Szczecina i regionu to od samego początku cecha charakterystyczna naszej uczelni. W aktualnej sytuacji prawnej działalność ta prowadzona jest przez dwa szpitale uniwersyteckie zatrudniające ponad 2500 osób i działającą od dwóch lat w formule spółki z o.o. Uniwersytecką Klinikę Stomatologiczną. Jest jeszcze jeden, mam nadzieję, równie trwały wyróżnik działalności naszych podmiotów leczniczych: dodatni wynik finansowy. Z końcem czerwca bieżącego roku, po ponad 16 latach swoją misję kierowania SPSK-1 zakończyła pani doktor Maria Ilnicka-Mądry. Pani Dyrektor, dziękujemy, bo w ciągu tych 16 lat szpital przy Unii

Lubelskiej stał się „perłą w koronie Uniwersytetu”. Serdeczne słowa powitania kieruję do pani następcy, pana doktora Marka Makowskiego, którego w dniu 1 października powołałem na stanowisko dyrektora SPSK-1. Osiemnaście miesięcy kierowania SPSK-2 przez panią doktor Barbarę Turkiewicz to dobry czas dla szpitala na Pomorzanach, który z dnia na dzień pięknieje i staje się bardziej przyjazny, przede wszystkim dla naszych chorych, bo przecież „salus aegroti suprema lex” (zdrowie chorego najwyższym prawem). Słowa uznania kieruję również do pani dr Iwony Chruściel-Malinowskiej, która od dwóch lat jako prezes zarządu rozważnie kieruje Uniwersytecką Kliniką Stomatologiczną, zapewniając jej stabilny rozwój i równowagę pomiędzy działalnością leczniczą i przed- i podyplomowym kształceniem w zakresie stomatologii.

Kończy się właśnie realizacja ważnych inwestycji niezbędnych dla harmonijnego rozwoju Uniwersytetu. W ostatnich dniach do użytkowania zostało dopuszczone Międzywydziałowe Centrum Dydaktyki na Pomorzanach wybudowane głównie ze środków ministra zdrowia, przy wydatnym udziale środków własnych Uniwersytetu. Żywię głęboką nadzieję, że nie później niż w połowie października MCD zostanie w pełni włączone w infrastrukturę dydaktyczną PUM i istotnie rozszerzy możliwości nauczania przedklinicznego w zakresie przedmiotów laboratoryjnych. Latem b.r. zakupiliśmy od Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu budynek przy ul. Żołnierskiej,

w którym już teraz znacząco poprawiły się warunki nauczania w zakresie nauk o zdrowiu, zwłaszcza na kierunku fizjoterapia.

Z prawdziwą radością informuję Państwa, że w dniach 30 września i 1 października w Centrum Diagnostyki i Leczenia Nowotworów Dziedzicznych odbyła się wizja lokalna Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego i jeszcze przed połową października oczekujemy na decyzję o dopuszczeniu tego obiektu do użytkowania.

W czerwcu bieżącego roku kierowana przeze mnie komisja przedłożyła senatorom PUM założenia Strategii Uniwersytetu na lata 2015–2024. Aktualnie założenia te stały się przedmiotem prac zespołu roboczego, którego zadaniem jest dostosowanie założeń naszej strategii do wymogów znowelizowanej ostatnio ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Jeszcze w październiku założenia Strategii zostaną przedstawione do konsultacji społeczności akademickiej, po to, aby ją przyjąć do realizacji na grudniowym posiedzeniu Senatu. W nowym roku kalendarzowym rozpocznie się dekada realizacji naszej Strategii, mocno osadzonej w otaczającej nas rzeczywistości, skrojonej na miarę naszych potrzeb, ambicji i możliwości. I choć w kalendarzu i za oknem już jesień, to na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie wiosna nadal trwa.

Quod felix, faustum fortunatumque sit!